

Bibliotekaren

NR. 2 / 1996 - 4. ÅRGANG

Kjersti Bjerka (bildet) forklarer på side 10 hvordan:

Skolebibliotekarene i Telemark bruker BF

MARS

Vinteren er på hell, og i forbundene er det hovedtariffoppgjøret det dreier seg om. Strategiene er for lengst klare. Kravene er utmeislet. Taktikken bygges opp. Snart gjenstår bare selve slaget.

Hva forventer vi i BF? At arbeidsgiver omsider strekker våpen, innrømmer hvilken stor betydning bibliotekarene har på alle plan, at vår utdanning og vårt ansvarsområde ikke på noen måte står i forhold til lønna, og at de derfor justerer bibliotekarlønna skikkelig opp på alle plan?

Selvfølgelig ikke. Retorikk og politikk er ikke samme sak. Innerst inne vet vi at det er begrensede midler til fordeling i et tariffoppgjør, og at det er svært mange aktører på markedet.

Hva bør BF-ere si seg fornøyd med, når tariffoppgjøret en gang utpå høsten skal oppsummeres? Ikke godt å si. Dette er BFs først hovedoppgjør, og det første oppgjøret vi har rukket å forberede en smule. Vi har hatt faglig sekretær bare i noen måneder. Et klokt og realistisk mål for årets oppgjør bør derfor være at det gir oss god lærdom foran 98-oppgjøret, i tillegg til pengene det gir oss her og nå.

Tidsskriftet:

"Bibliotekaren" utgis av Bibliotekarforbundet.

ISSN 0804-4147

Trykk: Falch Hurtigtrykk A/S

Redaksjon:

Erling Bergan (redaktør)
Anja Angelskår Mjelde
Eva K. Nergård

Redaksjonens adresse:

Runnen 4, 6800 Førde
Tlf.(jobb): 57 72 25 19
Fax: 57 72 25 01
Tlf.(priv.) 57 82 24 09
E-post: ebe@ahf.hisf.no

Levering av stoff:

Artikler og annet stoff sendes redaksjonen innen deadline, som e-post eller med vanlig post vedlagt diskett. Vi kan også ta imot fax eller vanlig post uten diskett.

Abonnement:

Abonnement på «Bibliotekaren» i 1996 koster kr.195,-. Beløpet betales inn til vår postgirokonto. Merk talongen «Abonnement 96».

Annonser:

1/1 side kr.1.800,-
1/2 side kr. 900,-

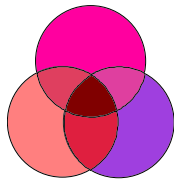
Stillingsannonser:

Helside kr. 900,-
Halvside kr. 450,-
Kvartside kr. 300,-

Utgivelsesplan:

Nummer:	Deadline:	Hos medl.:
1 - 1996	17.jan.	6.febr.
2 - 1996	14.febr.	5.mars
3 - 1996	13.mars	2.april
4 - 1996	17.april	7.mai
5 - 1996	29.mai	18.juni
6 - 1996	3.juli	23.juli
7 - 1996	21.aug.	10.sept.
8 - 1996	18.sept.	8.okt.
9 - 1996	16.okt.	5.nov.
10-1996	13.nov.	3.des.

Av innholdet i dette nummeret:

Lokalt samarbeid i 13-gruppen s. 4

På 13-gruppens konferanse høsten 1995 ble bl.a. lokalt 13-gruppe samarbeid tatt opp. Det ble foreslått å nedsette en arbeidsgruppe for å utrede alle sider ved 13-gruppens organisering....

BF valgt inn s. 4

Etter AFs representantskapsmøte i november ble det foretatt valg i ulike organer. BF har fått posisjoner.

Sivilbibliotekar? s. 5

En arbeidsgruppe nedsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har avgitt innstilling om gradsbetegnelse. Innstillingen er ute på høring.

Lokale lønnsforhandlinger s. 5

De lokale lønnsforhandlingene i staten etter fjorårets mellomoppgjør er nå i gang...

Tre måneder etter... s. 6

Sølvi Kristiansen avgir rapport etter tre måneders virke i BFs sekretariat i Lakkegata.

Lønns plassering ved ansettelse s. 7

Sølvi Kristiansen minner om hva man bør være oppmerksom på ved ansettelse i ny stilling.

Imponert over bredden i folkebiblioteket s. 8

Else Margrethe Bredland er en av de mange som har krysset grensa mellom fag- og folkebibliotek de siste åra.

Endelig kode 7027? s.10

Telemark BF har tatt initiativ for å rette opp den dårlige avlønningen av skolebibliotekarer i fylkeskommunen. De har vunnet en aldri så liten delseier...

Å bli satt pris på s.12

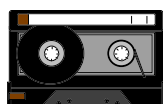
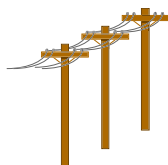
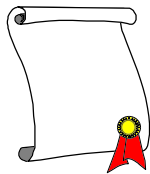
Denne månedens "Motzfeldt"...

Heia Norge! s.13

Et nytt Amerika-brev fra Thomas Brevik. Denne gangen om Clintons inngripen i frihetene på Internett, og ros til Brundtland for å ha holdt fingrene vekk fra det fatet...

En uke i Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek s.14

Pia Solheim har skrevet dagbok fra arbeidsplassen sin.

Vi besøker Nablus folkebibliotek s.15

leder'n

RANDI RØNNINGEN, FORBUNDSLEDER

Som dere ser og hører i media nærmer det seg lønnsoppgjør. Alle aktørene, både arbeidsgivere og arbeidstakere, kommer med ulike utspill om hvordan midlene bør fordeles i vårens lønnsforhandlinger. Vi leser om lavere pensjonsalder, lengre ferie, kortere arbeidstid og lovfestet rett til etterutdanning.

I år er AF viet større oppmerksomhet enn tidligere. Både arbeidsgivere og de andre hovedsammenslutningene har kommet med utfall mot den oppmerksomhet AF har rettet mot sine medlemsergrupperes lønnsutvikling gjennom de siste årenes prioriteringer.

Også BF forbereder seg på vårens tariffoppgjør. Vi har i brev til AF gitt de prioriteringene BFs forbundsstyre har foretatt. Vi ønsker sentrale justeringer, spesielt på kommunal sektor. Dagens lønnsplan for bibliotekarer gir oss ikke muligheter til å utnytte mulighetene i lokale forhandlinger. Men vi kan ikke satse alt på sentrale endringer på lønnsplanen. Mange av BFs medlemmer er ansatt i unormerte stillinger. De unormerte stillingene, bl.a. alle biblioteksjefene, får ikke fastsatt rammene for lønnen sentralt, slik som for de øvrige stillingene på lønnsplanen. Avgjørelsen om lønn skjer helt og

holdent lokalt. Skal en biblioteksjef ha mulighet for en plassering i høyere lønns-trinn, må det altså settes av midler til lokale forhandlinger.

Detaljene i de justeringskravene BF vil fremme er enda ikke ferdigbehandlet, men det er allerede nå klart at vi både ønsker høyere grunnlønn og en heving av Bibliotekar I/Avd.bibliotekar og Distriktsbibliotekar. Vi ser også klart behovet for flere alternativer på den kommunale lønnsplanen. Når det gjelder staten fremmer BF de samme justeringskravene som vil bli fremmet av Fagbibliotekarforeningen/Forskerforbundet.

Et minstekrav er at stillingene i kommunen må være like bra lønnet som tilsvarende stillinger i staten. Dette er også i tråd med AFs lønnspolitiske offensiv. Der er ett av målene at sammenlignbare stillinger skal lønnes likt, uavhengig av arbeidsgiver. Når vi vet at laveste alternativ for en avdelingsbibliotekar i staten er ett lønnstrinn over det høyeste alternativet for tilsvarende kode i kommunene, ser vi at det er langt igjen.

"...et minstekrav er at stillingene i kommunen må være like bra lønnet som tilsvarende stillinger i staten..."

BFs forbundsstyre:

Randi Rønningen (leder)
Menighetsfakultetets bibliotek
Boks 5144 Majorstua
0302 Oslo
Tlf.jobb: 22 59 05 22
Fax: 22 59 05 30
Tlf.priv.: 22 19 56 41

Turid Holtermann (nestleder)
Trondheim folkebibliotek
Peter Egges plass 1
7005 Trondheim
Tlf.jobb: 72 54 75 00
Fax: 72 54 75 10
Tlf.priv.: 73 91 11 59

Randi Alice Johnsen (styremedlem)
Kongsbakken videregående skole
Tromsø

Siri Kolle (AU-medlem)
Fredrikstad bibliotek
Avdeling Onsøy
Onsøy

Steinar Lakså (styremedlem)
Meråker folkebibliotek
Meråker

Kari Lifjell (styremedlem)
Deichmanske bibliotek
Lesesalen
Oslo

Ann-Mette Vibe (styremedlem)
Norges idrettshøgskoles bibliotek
Oslo

Eli Wilhelmsen (styremedlem)
Fylkesbiblioteket i Akershus
Kjeller

Anne Woje (styremedlem)
Kvinnerad folkebibliotek
Husnes

BFs sekretariat:

Faglig sekretær: Sølvi Kristiansen

Adresse: Lakkegt.21,
0187 Oslo

Tlf.: 22 17 04 95
Faks: 22 17 04 96

SPALTELANGS

Forskerforbundet og dobbeltmedlemskap

I forrige nummer av "Bibliotekaren" omtalte vi innstillingen fra Forskerforbundets organisasjonsutvalg. Vi skylder å gjøre oppmerksom på at innstillingen også inneholder en vurdering av det som kalles dobbeltmedlemskap i Forskerforbundet.

Ordningen innebærer at det inngås avtaler med profesjonsforbund for disse medlemmer på arbeidsplasser der Forskerforbundet står sterkt. Disse medlemmene får da støtte fra den lokale Forskerforbundsforening i saker som angår arbeidsplassen, lokale lønnsforhandlinger, medbestemmelse, osv. Profesjonsforbundet tar seg av de sentrale forhandlingene, de profesjonspregede oppgavene, osv. Det enkelte medlem betaler kontingent kun til profesjonsforbundet, som overfører en viss del av kontingenten til Forskerforbundet.

Om denne ordningen sier organisasjonsutvalget i Forskerforbundet bl.a.: «Etter utvalgets mening fungerer dobbeltmedlemskapsavtalene godt særlig fordi man på denne måten unngår en uheldig konkurranse om de samme medlemmene mellom forbundet og profesjonsforeningene i AF. Utvalget går derfor inn for at avtalene videreføres. Utvalget vil imidlertid anbefale at avtalene markedsføres enda bedre lokalt slik at alle som er medlemmer i en aktuell profesjonsforening i AF også er medlemmer av Forskerforbundet. Utvalget vil videre henstille styret om å arbeide for å etablere slike avtaler med de resterende AF-foreninger som er aktuelle.»

Kina på Internett

Kina har kunngjort nye regler for bruk av Internett: Det innebærer at alle datanettverk som skal knyttes til nettverk i utlandet, må bruke linjer som det kinesiske departementet for telekommunikasjon har godkjent. Alle

SPALTELANGS

Lokalt samarbeid i 13-gruppen

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

På 13-gruppens konferanse høsten 1995 ble bl.a. lokalt 13-gruppe samarbeid tatt opp. Det ble foreslått å nedsette en arbeidsgruppe for å utrede alle sider ved 13-gruppens organisering. Arbeidsgruppen skulle også legge fram konkrete forslag til organisasjonsformer, mal for lokale samarbeidsavtaler, økonomiske aspekter o.l. Et spesielt område som ble omtalt var skoloring av til-litsvalgte og muligheten for å arrangere regionale kurs i 13-gruppens regi.

På 13-gruppens møte i januar ble det ned-satt en slik samarbeidsgruppe. Med i gruppen er 13-gruppens leder, Odd Karlsen fra Norsk Skolelederforbund, Birgit Laudal fra Sosialøkonomenes Fagforening og Randi Rønningen. Gruppen skal legge fram sin innstilling til marsmøtet i 13-gruppen.

For å få til en lokal organisering er vi avhengige av å vite hvilke av 13-gruppens forbund som har medlemmer i de ulike kommunene. Den første oppgaven blir der-

for en kartlegging av medlemmer og oppnevning av kontaktpersoner i kommuner og fylkeskommuner. BF starter dette arbeidet umiddelbart og håper på positiv respons når vi utover vinteren tar kontakt med de enkelte medlemmene.

Nedenfor gjentar vi hvilke forbund som er med i 13-gruppen:

Bibliotekarforbundet
Høgskoleutdannedes Forbund
Norges Farmaceutiske Forening
Norsk Forskerforbund
Norsk Skolelederforbund
Det Norske Diakonforbund
Den Norske kirkes preste- og kateketforening
Samnemda for NF og NKF
Samfunnsviternes Fagforening
Sosialøkonomenes Fagforening

Samnemda for NF og NKF er nye i 13-gruppen. NF og NKF er forkortelser for henholdsvis Norsk Folkehøgskolelag og Noregs Kristelige Folkehøgskolelag. De har pr 1.1.96 kun 9 medlemmer i kommunal sektor.

BF valgt inn

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

Etter AFs representantskapsmøte i november ble det foretatt valg i ulike organer, så også i de fora hvor BF er representert. Det har vært valg av leder og nestleder både i 13-gruppen og i Oslo-gruppen.

BF er nå representert i ledelsen i begge disse organene. I Oslo-gruppen er Kirsten Leth Nielsen, Deichmanske bibliotek, valgt til nestleder for kommende to-års periode, mens Randi Rønningen er valgt til 2. nestleder i 13-gruppen.

Disse vervene betyr igjen at BF møter i de to viktigste AF-organene for de kommunalt ansatte, rådene for KS-området og Oslo kommune.

Sivilbibliotekar?

Randi Rønningen
Forbundsleder i BF

Kirke- utdannings- og forsknings- departementet nedsatte 12. juni 1995 en arbeidsgruppe som skulle utrede bruken av gradsbevevelse og tittel på hovedfagsstudier. Arbeidsgruppen skulle bl.a. vurdere hvilke gradsbetegnelser høgskolene skal kunne bruke for hovedfagsutdanningen.

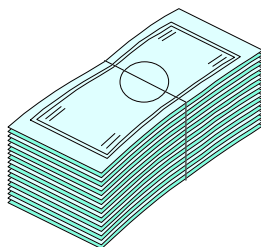
Arbeidsgruppens innstilling kom 1. desember. Om den 5-årige utdanningen «Informasjonskunnskap og edb» sier arbeidsgruppen:

«Denne 5-årige utdanningen ligger nærmere utdanningstyper som sivilingeniør og siviløkonom og vi foreslår at den fører fram til tittel og grad som **sivilbibliotekar**.»

Innstillingen er nå ute på høring. Frist for uttalelse er 20. mars. ■

Lokale lønnsforhandlinger i staten

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

I de sentrale oppgjørene settes det ofte av en pott lønnsmidler som skal fordeles ved lokale forhandlinger. Dette ble gjort ved mellomoppgjøret i 1995 i staten, og de lokale forhandlingene/drøftingene i staten pr. 1.9.95 er nå i full gang. I kommunal sektor ble det på mellomoppgjøret ikke satt av noe til lokale forhandlinger.

Enkelte av institusjonene i staten har forhandlingsrett, mens andre bare har drøftinger. Forskjellen er at ved drøftinger sendes resultatet over til departementet, hvor de konkrete forhandlingene foregår, mens det ved forhandlinger er det resultatet som ble oppnådd også det faktiske resultatet.

Noen steder er drøftingene allerede avsluttet, mens det andre steder ikke er satt i gang. Bibliotekarforbundet har fremmet krav for flere medlemmer, og har allerede avsluttet drøftingsrunden ved Høgskolen i Oslo. Ved Universitetet i Oslo er kravene levert, og forhandlingene starter i begynnelsen av mars. Videre har vi inne krav for medlemmer i institusjoner underlagt Kulturdepartementet. Forhandlingsrunden i Administrasjonsdepartementet er avsluttet. ■

SPALTELANGS

eksisterende nettverk, som f.eks. Chinanet - den fremste kinesiske Internett-leverandør med 3.000 medlemmer i Beijing og godt over 1.000 i Shanghai, må innstille virksomheten for så å godkjennes og registreres på nytt slik at regjeringen sikres kontroll over deres virksomhet. På den måten skal kinesiske brukere vernes mot pornografi og fordervelig politisk materiale. Det er allerede vedtatt forbud mot at organisasjoner og enkeltpersoner på nettet kan drive virksomhet i strid med lovene om stats-hemmigheter og statens sikkerhet. Dette er et klart tegn på at de kinesiske myndigheter føler sterk uro over den spredning av politisk informasjon som kan finne sted på nettet.

Clinton signerer telekommunikasjonsloven

Også i Vesten er regjeringene opptatt av hva som kan gjøres for å begrense strømmen av pornografi og rasistisk propaganda på Internett. I USA undertegnet president Clinton den 8. februar loven som vil gi anledning til å ilegge bøter på opptil 250.000 dollar og fengselsstraffer på inntil 2 år for publisering av uanstendig materiale på Internett.

Flere organisasjoner mener den nye loven strider mot den amerikanske grunnlovens bestemmelser om yttringsfrihet, og vil bringe saken inn for retten. Via nettet blir man oppfordret til å protestere mot loven ved å blanke egne hjemmesider i 48 timer etter undertegning av loven samt å sende Clinton et protestbrev pr. e-post. (Se også artikkel på s. 13.)

Norsk workshop om Internett-sensur

Tønsberg bibliotek stengte en periode tilgangen til Internett etter at de hadde oppdaget at mindreårige brukte nettet til å surfe gjennom pornobaser. Nå er

SPALTELANGS

imidlertid tilgangen åpnet igjen, men under kontroll. Norske bibliotek ønsker imidlertid felles regler for bruk av Internett, og i et møte mellom Frode Bakken og Institutt for informatikk ved UiO, ble det bestemt å legge en workshop om problemene til april måned i år. Planlegging av programmet er i full gang.

Jon Bing sammenligner for øvrig bibliotekenes tilbud om gratis tilgang til Internett med det å stille en telefon til gratis disposisjon: Det kan ikke være utlånerens skyld om noen ringer en sex-telefon på Taiwan! Derom vil nok "de lærde" strides!

Brundtland avviser sensur av Internett

I Stortingets utenriksdebatt fastslo statsministeren at det ikke er mulig å bruke nasjonal lovgivning mot innholdet på internasjonale datanettverk som Internett. Hun fremholdt at ny informasjonsteknologi vil sprengre sensurens grenser. (Se også artikkel på s. 13.)

Dette synes å avvike fra kulturministerens understrekning av behovet for lovregulering av elektroniske medier og Kulturdepartementets arbeid med nye lovforslag. Kleveland og hennes departement har bl.a. luftet tanken om redaktøransvar for databaser og elektroniske oppslagstavler, og om forbud mot grov vold og porno på dataspill og i nettverk.

Norsk kulturråd foreslår multimedia-fond

For å hjelpe i gang norsk multimedia-produksjon foreslår Kulturrådet å avsette 3 millioner kroner på neste års budsjett. Det må statlige støtteordninger til for å sikre egenproduksjon i vårt lille språkområde, sier Jon Bing som er medlem av rådet. Vi ønsker i første omgang å få fram kvalitet og norsk egenart, uttaler Lidvin Osland, direktør i Kulturrådet.

SPALTELANGS

Statusrapport fra sekretariatet:

Tre måneder etter..

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

Så er det allerede gått tre måneder siden jeg ble ansatt som faglig sekretær i Bibliotekarforbundet, og mye har skjedd i løpet av de tre månedene!

Da jeg kom til Lakkegata 1. november '95 sammen med Randi Rønningen, fikk vi fra første stund erfare at vi var flyttet inn i et kontorfellesskap. Ettersom våre kontorer ikke var klar til innflytting da (og heller ikke er helt klare ennå), fikk vi låne et kontor hos Skolelederne. I framtida kommer vi til å ha felles kantinetjenester, kopimaskin, datanettverk og kurslokaler sammen med fire andre forbund.

Jeg har fått oppleve at andre AF-forbund synes det er positivt at vi er kommet inn, melder Sølvi Kristiansen tre måneder etter tiltredelsen som faglig sekretær i BF.

Noe av det første jeg tok fatt på var bestilling av telefon og fakslinjer og kontorrekvisita. Arkivnøkkel måtte lages, arkivet skulle ryddes og legges i mapper i stedet for esker på Randis kontor. Videre måtte vi informere både samarbeidspartnere, medlemmer og andre om at BF faktisk hadde fått et sekretariat og en ansatt som nå skulle overta en del av Randis og styrets tidligere oppgaver.

Jeg kom etter hvert inn i AF-systemet, men har langt fra full oversikt over alle utvalg og inndelinger ennå. Hver gang jeg tror jeg har oversikten, dukker en ny forkortelse og et nytt utvalg opp. Det er et innfløkt system, men for dem som har jobbet med det i lang tid er det visst helt selvfølgelig! Det er kanskje sunt for systemet at noen stiller spørsmål ved alle selvfølgeligheter? Jeg håper i alle fall at jeg får full oversikt en dag!

Jeg har i alle fall fått oppleve at andre AF-forbund synes det er positivt at vi er kommet inn, både ved 13-gruppens konferanse i oktober, og senest ved den årlige Sandefjord-konferansen i januar.

Ja, det blir mye møter, kurs og konferanser. I begynnelsen er det en hel del jeg ikke veit, en del kurs jeg er med på og møter for å få oversikten. Etter hvert kommer vel dette til å bli litt lettere, og det går mer rutine i det.

Videre er det forhandlinger og drøftinger rundt om hvor vi har fremmet krav for våre medlemmer. Jeg har allerede fått prøvd meg litt, men merker at

Lønns plassering ved ansettelse

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

Vi er nå midt inne i en hektisk runde med lokale forhandlinger i staten, med drøftinger noen steder og konkrete forhandlinger andre steder. Bibliotekarforbundet har framsatt krav for noen av våre medlemmer.

Vi får stadig høre at medlemmene vil fremme krav fordi de ikke har fått den lønnen de er blitt lovet/forespeilet ved ansettelse. Det er i mange tilfeller vanskelig å få endret lønn like etter ansettelse, ettersom arbeidsgiver da kan bruke argumentet at man har tatt stillingen etter betingelser i ansettelsesbrevet, og at det ikke har skjedd vesentlige endringer etter det.

Det er ikke uvanlig at man får tilbud om en stilling som er plassert i et bestemt lønnsstrinn eller en lønnsramme, men at man muntlig får vite at dette vil bli endret til en bedre lønn snart. Men så kommer aldri den lønnsendringen. Er det noen som kjenner seg igjen?

Derfor vil vi minne dere på om at det ikke er noe i veien for å gå inn i lønnsforhandlinger før man faktisk tar en stilling. Hvis arbeidsgiver likevel forespeiler dere at det vil komme et opprykk temmelig snart, kan dere stille det som betingelse at dere får det fra første dag hvis dere tar stillingen. Og få det skriftlig, enten ved et endret ansettelsesbrev, eller i alle fall et tillegg.

Hvis dere blir plassert i en lønnsramme med et alternativ, er det viktig å passe på at det i ansettelsesbrevet står hvilket **alternativ** i lønnsrammen man er plassert i, og ikke hvilket lønnsstrinn. Ved senere sentrale justeringer av lønnsrammen vil dere automatisk følge med oppover hvis det er oppgitt hvilket alternativ innen rammen dere er plassert i, men hvis det er oppgitt lønnsstrinn kan dere bli stående der sjøl om andre i tilsvarende stillinger rykker opp.

Så, en oppfordring til alle medlemmer, les ansettelsesbrevet nøye og pass på at du faktisk får den lønnen du har blitt forespeilet, og vær ikke redd for å kreve mer lønn ved en ansettelse hvis du mener at det er riktig for stillingen og rett lønn for din kompetanse.

jeg trenger litt mer innføring både når det gjelder avtaleverk og forhandlingsteknikk, så i uke 7 skal jeg på ukeskurs på Rondane for å lære mer om det.

Kontorrutinene er i ferd med å falle på plass, jeg er ennå ikke helt proff når det kommer til arkivdannelse, men da er det jo en fordel å komme i gang med det før arkivet er altfor omfattende. Logoen er valgt og trykksaker er produsert, vi har grunn til å være stolte av en «annerledes» logo!

Men om det er mye som er kommet på plass, er det ennå en lang vei igjen, og for-

håpentligvis blir det aldri stillestående! Det er ikke noe godt tegn. Men jeg er takknemlig for alle innspill fra medlemmer hvis det er noe dere mener jeg bør gjøre annerledes eller noe jeg bør starte opp med.

Jeg har fått mange telefoner og etterhvert kommer henvendelsene til sekretariatet i stedet for til Randi, det er bra! Ta gjerne en telefon om det er noe dere lurer på, og om dere skulle treffe telefonsvareren er det bare å legge igjen en beskjed, så ringer jeg tilbake så snart som mulig!

SPALTELANGS

I forbindelse med multimediamessen Milia i Cannes, der også Kulturrådet var til stede, bevilget den franske kulturministeren 100 millioner kroner til nyskaping innen digitale produkter. EU er også aktiv med støtteordninger. Men kulturminister Åse Kleve-land kan ikke umiddelbart love støtte: Det er nedsatt et eget IT-utvalg ledet av statsminister Brundtland, og parallellt med dette arbeider KUD med en IT-plan for kultur, sier hun. Først må staten oppgaver på området defineres, så må vi vurdere hva som skal gjøres. For øyeblikket er det ikke satt av midler til bevilgninger som foreslått av Norsk kulturråd.

DIK-dagen

DIK-forbundet er den svenske fagforeningen for høyskoleutdannede innen dokumentasjon, informasjon og kultur. De har nærmere 15.000 medlemmer spredt over hele Sverige, og utgir medlemsbladet DIK-forum. Flesteparten av medlemmene er kvinner.

I år arrangerte forbundet for første gang en DIK-dag for medlemmene med foredrag og seminar, god mat og service. Erfaringene var stort sett positive, og datoen for neste DIK-dag er allerede bestemt. Det tegner til å bli en årviss tradisjon blant DIK-medlemmene.

LIBCAL

Dette er en ny postliste for å samle informasjon om biblioteksrelevante konferanser og lignende begivenheter. Enhver som har opplysninger om begivenheter av interesse for store deler av bibliotek- og informasjonssektoren, kan poste beskjed om dette til LIBCAL@ash.palni.edu og angi først dato og så navn på konferansen/begivenheten. Datoen må angis i rekkefølgen MM/DD/YY, dvs. på amerikansk vis. En begivenhetsliste finnes i [www](http://www.gopher://ash.palni.edu:70/1m/PALNI/News/libcal.new) på: [gopher://ash.palni.edu:70/1m/PALNI/News/libcal.new](http://www.gopher://ash.palni.edu:70/1m/PALNI/News/libcal.new)

SPALTELANGS

Inside Information i Trip

UBO vil i løpet av første kvartal 1996 åpne en kombinert kopibestillings- og Table-of-Contents-tjeneste basert på BLDSCs Inside Information. Den vil i Trip være kombinert med Norsk samkatalog for periodika og NOSP.

Folkebibliotekrelevante Internett-ressurser

Etter initiativ fra Statens bibliotektilsyns referansegruppe for bruk av Internett i folkebibliotekene, er det etablert en elektronisk postliste for utveksling av alle typer Internett-spørsmål. For å bli medlem her sendes e-mail til sb@bibtils.no.

Det er også etablert en database for utveksling av tips om ressurser på Internett. Her kan de bibliotekene som får kjennskap til nyttige adresser på nettet, registrere, beskrive og kommentere disse til databasen som etterhvert vil utvikle seg til et slags oppslagsverk..Basen kan nås fra Statens bibliotektilsyns hjemmeside på <http://samson.bibtils.no/>

Krise for høgskolebibliotekene i Sverige

Dette er konklusjonen fra BIBSAM (Kungliga bibliotekets sekretariat for nasjonal planlegging og samordning) etter et utredningsarbeid som har pågått fra høsten 1993 til høsten 1995.

Det er en dramatisk økning i antallet studenter samtidig som de leser over lengre tid enn før og ofte følger fjer-nerundervisning. Samtidig råder mangel på bibliotekspersonale og på lesesalsplasser. Studentenes evne til å utnytte IT-verktøyet er avgjørende for utdannelsens kvalitet, noe som fører til et akutt behov for kompetanseutvikling blant bibliotekarene. Samarbeidet mel-

- Imponert over bredden i folkebiblioteket!

En god del bibliotekarer har skifta "sektor" de siste åra. De har gått fra folkebibliotek til høgskolebibliotek eller omvendt. Noen oppfatter dette som unaturlig. Mange opplever det som spennende. Men uansett hva vi måtte mene om dette: Er slike skifter en naturlig konsekvens av at bibliotekar-arbeid blir mer likt, uansett bibliotektype man jobber i? Eller er det bare en tilfeldig opphopning av "beite-skifte" akkurat nå?

Intervju med Else-Margrethe Bredland

For å komme nærmere et svar på disse spørsmålene har vi tatt en prat med en av de som har skiftet beite. Else-Margrethe Bredland hadde vært 20 år i høgskolebibliotek da hun i 1993 ble biblioteksjef på folkebiblioteket i Kristiansand. Hvilke tanker gjør hun seg om forskjeller og likheter i bransjen vår? Og for å gå systematisk til verks: Hva særpreget bibliotekararbeidet da du begynte i høgskolebibliotek i 1972?

- Det var spennende. Vi var med på oppbygging av bibliotek i de nye distriktshøgskolene. Agder distriktshøgskole startet opp i 1969. Biblioteket besto vel av omtrent 3.000 bøker da jeg begynte der i 1972. Det var på mange måter en pionertid.

- Hva likte du best ved jobben på høgskolen?

- Nærheten til undervisningspersonale og studenter. Det brede faglige miljøet. Vi hadde gode muligheter til faglig utvikling. Og vi hadde en sterk følelse av å høre til i organisasjonen. Vi var stolte over arbeidsplassen.

- Var det stor overgang for deg å gå fra høgskolebibliotek til folkebibliotek?

- Ja. Men kanskje mest fordi jeg gikk fra et bibliotek med få ansatte til et med mange ansatte. Jeg hadde vanskelig for å godta at jeg ikke hadde inngående kjennskap til alt på biblioteket. Jeg var vant til å kjenne detaljer på biblioteket, hver krinkel og krok. Jeg var vant til å kjenne lånerne godt.

- Ser du noen vesentlige forskjeller i bibliotekarjobbene i de to bibliotektypene?

- Det er mye likt, men også en del som skiller. I et stort bibliotek som Kristiansand folkebibliotek har de ansatte forskjellige roller. For eksempel har bibliotekarene som driver med veiledning i voksenavdelingen hos oss en jobb som er relativt lik en bibliotekar i et høgskolebibliotek.

- Du sier "relativt" - hva er forskjellig?

- Rammen rundt er litt annerledes. I folkebibliotek er det større spredning i spørsmålene lånerne stiller. Bibliotekarene har ikke samme mulighet til å være forberedt på spørsmålsstillingen. Det er mindre grad av spesialisering. Det er mindre tid til å betjene og følge opp den enkelte låneren. Og bibliotekarene kjenner ikke kundene,

eller lånerne, slik bibliotekarene i høgskolen har mulighet til.

- Du beskriver en krevende jobb?

- Det er utrolig krevende å veilede i voksenavdelingen. Det stilles store krav til både teknikk og kunnskap. Bokvalget blir selvfølgelig også forskjellig fra høgskolebiblioteket. I folkebibliotek mangler vi de faglige støttespillerne som en har i et høgskolesystem. Og vi har hele tiden problemet med å prioritere mellom brukergrupper, og mellom fagområder.

- Hvilke forskjeller ser du når det gjelder ledelse av de to bibliotektypene?

- Igjen vil jeg påstå at mye er likt. Som biblioteksjef er jeg del av lederkollegiet i kultursektoren. Jeg må hele tiden forholde meg til administrasjonen og politikerne. Jeg må påvirke og markedsføre biblioteket overfor dem. "Kjøre" biblioteksaker. Dette er ikke så ulikt fra bibliotektype til bibliotektype.

- Men det å forholde seg til politikere er vel noe som skiller ledelse av folkebibliotek fra ledelse av høgskolebibliotek?

- Ja. Og det å forholde seg til politikere er ikke det enkleste her i verden. Det er vanskelig å få politikere interessert i bibliotek. Og det blir stadig vanskeligere, med den sterke sentraliseringen som foregår i politikken. Med økende grad av såkalt gjennomgående representasjon i de kommunale utvalgene, er det slutt på den tida da man forholdt seg til entusiastene. Før var bibliotekstyret fylt med de som var interessert i bibliotek.

- Er de prosessene du deltar i som leder av et folkebibliotek vesensforskjellige fra de tilsvarende i et høgskolebibliotek?

- Her ser mye likt ut. Planarbeid og budsjettprosess er veldig lik. Målstyringen kjenner jeg igjen. Metodene er like. Jeg tror det er større forskjeller mellom store og små bibliotek, enn mellom folke- og høgskolebibliotek.

- Har du noen visjoner for bibliotekene?

- Samarbeid og arbeidsdeling bibliotekene imellom, på tvers av forvaltningsnivå! Vi må ikke skusle bort ressursene. Det regionale samarbeidet vi har her i Agder er viktig, og det ønsker jeg å styrke. Det samme må skje på statlig plan, slik Skrede-utvalget skisserte. Jeg tror på samlet styring, selv om vi erkjenner å ha forskjellige oppgaver.

- Nå som hele folket snart er på skolebenken - er det en integrerende faktor for bibliotekene?

- Ja, absolutt. Hos oss er folk under utdanning en stor brukergruppe. Livslang læring er ikke en

floskel, det er en realitet. Vi står midt oppe i det. Jeg tror f.eks. et seminar om problembasert læring ville fenge like mye blant folkebibliotekarere som blant fagbibliotekarere.

- Tror du bibliotekar-arbeid vil bli mer forskjellig eller mer ensartet i de forskjellige bibliotektypene i årene framover?

- Bibliotekarenes arbeid har aldri vært ensartet og vil heller aldri bli ensartet. Men skillet går ikke først og fremst mellom fag- og folkebibliotek. Det finnes mange spesialiseringsretninger.

- Hvilke konsekvenser bør dette få for utdanningen av bibliotekarere?

- Alle har ikke like god innsikt i hvilke oppgaver folkebiblioteket løser, sier Else Margrethe Bredland, som stadig er imponert over bredden i folkebiblioteket.

Forts. s. 11 ...

SPALTELANGS

lom bibliotekarere og lærere må bedres for å fullføre bibliotekenes integrasjon i den pedagogiske prosessen. Det er store ulikheter mellom lærestedene når det gjelder bibliotekenes service og tilgjengelighet: Dårligst ut kommer de små og mellomstore høgskolene. Ytterst få studenter opplever dessuten at lærerne stimulerer til bibliotekbruk og informasjonssøking!

Konklusjonen blir at bibliotekene må markedsføre seg selv bedre, delta i institusjonens virksomhet og medvirke i planleggingsarbeidet, særlig i utformingen og gjennomføringen av universitetets eller høgskolens IT-policy. Studentene må få tilgang til skolens datamaskiner, nettverk og elektroniske informasjonstjenester. Det må utvikles et brukervennlig grensesnitt på www for bibliotekenes kataloger/tjenester. Det bør lages elektronisk kurslitteratur, foretas elektronisk publisering av universitetets/høgskolens forskningsresultater osv. Og ikke minst må både bibliotekpersonale og -brukere kurses i bruk av de IT-verktøyene som står til disposisjon.

Musikk til salg på biblioteket

Siden mai 1995 har Herlev bibliotek i Danmark hatt et stativ med dansk musikk på CD stående ved skranken. Det dreier seg om såkalt "smal" musikk som kan være vanskelig å finne i forretningene, og som biblioteket derfor selger som en spesiell tjeneste overfor sine lånere.

Musikkbibliotekets primære oppgave må vel være å utbre kjennskapet til alle former for musikk, også den mindre kjente, og siden mange danske CD-utgivelser ikke når ut til befolkningen fordi detaljhandelen ikke anser seg tjene penger på "smal" musikk, og derfor heller ikke selger den, var ideen unnfanget.

Til tross for lite imponerende salgstall, blir forsøket betraktet som en suksess. De fleste regner jo ikke med at de skal

SPALTELANGS

kjøpe noe på biblioteket, men mange spurte tidligere om hvor de kunne kjøpe musikken som nå er til salgs. Som en del av ordningen har dessuten biblioteket et utlånseksemplar av alle de tilgjengelige CD-titlene. Danske komponister får på denne måten lettere innpass på markedet. Innen sommeren 1996 regnes det med at 20 danske bibliotek vil være med på ordningen.

Bugnende bokår

Uvanlig mange bokutgivelser i 1995 er årsaken til at Norsk kulturråd sannsynligvis vil overskride innkjøpsbudsjettet for annet år på rad. Flere nye forlag er kommet til, med nye forlagsredaktører på jakt etter den nye forfattergenerasjonen. Flere titler meldes følger opp til innkjøpsordningen, flere avvises også, men økningen i tittelantallet kan likevel bli et økonomisk problem for innkjøpsordningen. Kulturrådets utgifter pr. tittel innkjøpt til bibliotekene dreier seg om ca. 140.000 kr.

Til nå er budsjettoverskridelsene dekket av tidligere års overskudd, men dersom tendensen fortsetter, vil disse midlene bli oppbrukt, og Norsk kulturråd vil måtte gå til forhandlinger med forleggerne.

Gjenåpnet barne- og ungdomsavdeling på Deichman

Til tross for usikkerheten mht. hvor hovedbiblioteket skal holde til i fremtiden, ble barne- og ungdomsavdelingen stengt i oktober 1995 for så å gjenåpne i nyoppusset stand. Lokalene er blitt moderne, tiltalende, trivelige og funksjonelle. Eventyrveggen som brukes som bakgrunn når det spilles teater, har kommet til sin rett, og mange bøker har unnsloppet fra magasinene og fått plass i hyllene i stedet.

Det er også installert Internett, og biblioteket har bestemt seg for å ta inn

SPALTELANGS

Skolebibliotekarer i Telemark:

Endelig i kode 7027?

«Vedlagt følger brevet fra Bibliotekarforbundet, og vi ber om at stillingsplassering for skolebibliotekarer blir endret fra still.kode 7026 til 7027 for nyopprettede stillinger fra 1996, og at det ved neste lønnsforhandlinger tas hensyn til den enkelte bibliotekar ved de videregående skolene.»

Kjersti Bjerka
Styremedlem Telemark BF

Slik avsluttes et brev som skoleetaten i Telemark fylkeskommune sendte til sitt eget personalkontor i januar i år. Bakgrunnen var at Bibliotekarforbundets lokallag i Telemark skrev til skoleetaten i slutten av november i fjor. BF dokumenterte problemene med at stillingene i de videregående skolene er plassert i stillingskode 7026 Bibliotekar. BF krever plassering i st.kode 7027 Avdelingsbibliotekar/Bibliotekar I.

Og forskjellen er ikke så reint liten. Bibliotekarer går i lønnstrinn 15-21, mens avdelingsbibliotekarer går i lønnstrinn 23-31. Når BF i Telemark samtidig ser at flere av de halve stillingene som er blitt opprettet i skolebibliotekene de siste årene mangler fagutdannede søkere og blir besatt av ufaglærte, mener de det er grunn til bekymring.

Vanskelig å rekruttere

BF appellerer til fylkeskommunen om å gjøre disse stillingene attraktive for utdannede bibliotekarer. I tillegg til å lyse ut hele stillinger som avdelingsbibliotekarer, oppfordrer de fylkeskommunen om å prioritere oppjustering av de eksisterende stillingene i de lokale lønnsforhandlingene.

Og det er altså dette som Skoleetaten i Telemark fylkeskommune nå støtter fullt ut. I brevet står det bl.a.: «Fylkesskolesejfen slutter seg til det som er sagt, om

hvor vanskelig det er å rekruttere kvalifiserte bibliotekarer i halve stillinger som er opprettet i Telemark.»

Under landsgjennomsnittet

Skolebyråkratene har spesielt merket seg disse avsnittene i brevet fra Telemark BF:

«Vi kan lære mye av de fylkene som har prioritert skolebibliotekene, f.eks. fylkene

- Artig å se at svaret blir et annet når henvendelsen kommer fra BF, skriver Kjersti Bjerka.

i Nord-Norge, Akershus, Oslo, Vestfold, Rogaland, m.fl. Her lønnes bibliotekarene som avdelingsledere, det er mange 1/1 stillinger, og bibliotekene har langt større budsjett til tidsskrifter, bøker, databasesøk osv. Bibliotekstatistikken for 1994 viser at Telemark bevilger kr. 114,82 til media pr.elev i vgs. Tilsvarende tall for Nordland er kr. 329,35, mens landsgjennomsnitt er kr.166,79. Ser vi på antall bibliotekartimer pr. skole pr. uke er tallene: Telemark 11,5, Nordland 40 og landsgjennomsnitt 19,1. Når vi så skal undersøke om dette gir uttelling i kvaliteten på tjenesten, må vi se på utlånsstatistikken som i hvertfall sier noe om aktiviteten. I Telemark er utlånet pr. elev 0,9 bøker, landsgjennomsnittet er 2,1, mens man i Nordland låner ut 4,9 bøker pr. elev.

Skolebiblioteket ved Lillehammer videregående skole ble årets bibliotek i Norge i 1994. Det er ikke uten grunn! Dette er en skole som prioriterer biblioteket høyt, og hvor bruk av bibliotekets tjenester gjennomsysrer undervisningen på skolen.

Det er langt fra festtalene om «biblioteket som skolens hjerte» og til virkeligheten i de videregående skolene i Telemark, men vi er helt klart på vei i riktig retning.»

Det nytter

Brevet fra Telemark BF, undertegnet av de tre styremedlemmene Kjersti Bjerka, Suzanne Bancel og Kirsti Tveitereid, avslutter med å be om «tilbakemelding med opplysninger om hvordan fylkesskoleetaten vurderer dette problemet». Den tilbakemeldingen har de nå altså fått, og ballen er sparket over til fylkespersonalkontoret i Telemark.

Telemark BF hadde sist høst lønnsforholdene for bibliotekarer i den videregående skole på virkeplanen. I en kommentar til det som nå har skjedd sier styremedlem Kjersti Bjerka: «Dette er en sak som tidligere har vært tatt opp fra Telemarkbibliotekets side og gjentatte ganger fra bibliotekarene på samrådsmøter o.l. Fylkesskoleetaten har da vært helt avvisende til å oppjustere lønnen. Det er derfor artig å se at svaret blir et helt annet når henvendelsen kommer fra Bibliotekarforbundet. Det nytter!»

... forts. fra s. 9

- Nå har jeg ikke fulgt så altfor godt med i hvordan bibliotekarutdanningen har utviklet seg de siste årene. Men jeg tror det er viktig å myke opp utdanningen. Vi må få inn andre fag og få større variasjon når det gjelder utdanningsbakgrunn.

- Så du liker den nye Tromsø-varianten?

- Ja, så absolutt. Bibliotekarutdanning som en cand.mag.grad gir bredere faglig kompetanse. Men bibliotekarutdanningen må også sørge for å ha med idé-grunnlaget for virksomheten vi driver, betydningen av bibliotek som basis i utdannings- og likeverdssamfunnet. Nyutdannede bibliotekarer må vite hvorfor vi er der.

- Informasjonsteknologien i bibliotekarutdanningen?

- IT må ha sin selvfølgerlige plass i utdanningen. Det er en viktig konkurransefaktor for bibliotekene i framtida. Dessuten er organisasjon og ledelse også viktig...

- Grunnutdanningen skal dekke mye?

- Ja, men den er bare en inngangsbillett, en plattform for videre læring. Vi blir aldri utlærte som bibliotekarer.

- Med dette perspektivet på utdanningen: Må vi regne med mye "grensekryssing" blant bibliotekarer i åra framover?

- Jeg håper vi får det. Jeg tror det er viktig for bibliotekarer å se helheten.

- Har høgskolebibliotekarer like stor respekt for folkebibliotekarer som omvendt? Er det noe rangordning ute å går her?

- Alle har ikke like god innsikt i hvilke oppgaver folkebiblioteket løser. Jeg var selv overrasket og jeg er stadig like imponert over bredden i folkebiblioteket. Men det virker jo også som det er krefter som arbeider effektivt og målbevisst for å utvide kløften mellom fag- og folkebibliotek ved stadig å understreke ulikheten. Det er fullt mulig å jobbe for det motsatte! Og dette er jo politikk, sier Else Margrethe til slutt.

SPALTELANGS

filmatiserte barnebøker på video til utlån.

Biblioteket besøkes flittig av både barnehager og skoleklasser, og har blitt et kompetansesenter når det gjelder bøker om barn og beslektede tema.

Innvandrerens bruk av bibliotek

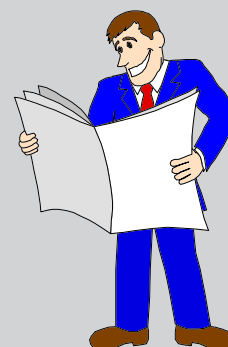
En undersøkelse gjort av Camilla Vedi ved Sintef Ifim på oppdrag av Trondheim folkebibliotek, viser at innvandrernes brukermønster ikke skiller seg vesentlig fra nordmenns.

Tidligere undersøkelser har tydet på at innvandrere bare i liten grad benytter seg av bibliotekenes tilbud, og at de først og fremst kommer for å lese aviser og å treffe landsmenn. Dette viser seg å holde stikk for dem med lavt utdanningsnivå, mens mer variert bruk stiger med utdanningsnivået.

Barn og ungdom er særlig flittige brukere av biblioteket, enkelte av dem flittigere enn norske jevnaldrende. Innvandrerkvinner brukte hovedbiblioteket like mye som menn.

Det er ulike oppfatninger blant innvandrerne om hvor bra tilbudet av aviser og bøker på morsmålet er. Misnøyen dreier seg stort sett om at det bare er en avis fra hvert land, slik at den politiske dekningen kan bli skjev.

De aller fleste er imidlertid godt fornøyd med bibliotekets tilgjengelighet og service, og mange betrakter det som et fristed.

Å bli satt pris på

Ingeborg Motzfeldt
Hovedbibliotekar, Høgskolen i Tromsø

NBF er en helt annen type forening. Den er åpen for alle som jobber i bibliotek (uansett utdanningsbakgrunn), for institusjoner (dvs. at våre arbeidsgivere også er representert) og generelt for alle som er interessert i bibliotekfaglige og bibliotekpolitiske spørsmål. Det er det ikke noe galt i - tvert imot - men noen fagforening er den altså ikke.

BF hverken kan eller bør "overta" hele NBF's virksomhet. Vi vil naturlig nok aldri kunne rekruttere medlemmer like bredt, og i kampen for *bibliotekene* trenger vi alle de allierte vi kan få. Innen NBF bør vi tone ned diskusjoner om fagutdanning kontra ikke fagutdanning, assistenter kontra bibliotekarer osv., og konsentrere oss om bibliotekpolitikken. BF er jo kollektivt tilsluttet NBF, og det i seg selv er en aksept av at begge foreningene trengs.

Hva har så dette med overskriften å gjøre? I konteksten fagforening oppfatter nok mange at "pris" = lønn. Og hvis de setter pris på oss, bør de også gi oss en skikkelig lønn.

Men i disse ulvetider føler jeg, og sikkert mange med meg, at det også er andre måter kommuner og institusjoner kan vise at de faktisk setter pris på sine bibliotekarer og sine biblioteker. Selv kjenner jeg høgskolesektoren best, og der er ikke tidene lyse. Det gjelder selvsagt ikke bare for bibliotekene, men for høgskolene generelt. Men likevel ... Hva hjelper det at jeg selv har en rimelig bra lønn, når bibliotekets driftsbudsjett er magert? Enkelte innspill i vår lokale budsjettfordelingsdebatt gir meg en ubehagelig følelse av at det er noen som slett ikke setter sånn veldig pris på biblioteket. Ihvertfall synes de ikke at det behøver å koste noe.

I likhet med alle andre ønsker jeg jo å bli satt pris på - ikke bare personlig, men ved at den jobben jeg og mine medarbeidere gjør blir anerkjent som viktig og nødvendig, også når det kommer til "hard cash". Ofte føler vi også at med litt mer ressurser kunne vi gitt mye bedre tjenester.

I den interne budsjettkampen fremheves det ofte at den faglige virksomheten (undervisningen) tross alt er grunnlaget for høgskolens eksistens. Sjeldnere hører vi noen si at biblioteket faktisk er (eller ihvertfall burde være) en svært viktig støttespiller for den faglige virksomheten.

Enn så lenge får man vel bare kjempe videre - det være seg lokalt, i NBF eller i BF. Mobilisere litt optimisme, og si til seg selv at 1996 faktisk er det første året hvor "mitt" bibliotek har et samlet budsjett for lønn, drift osv. Tidligere har man nærmest ansett bibliotekbudsjett for å være synonymt med litteraturbudsjett, de øvrige kostnadene har vært "skjult" i avdelingenes (høgskolenes) budsjetter. Det tar vel litt tid å venne seg til at det kan koste noen millioner å drive et godt fagbibliotek med 4 avdelinger, som skal betjene et par tusen studenter og et par hundre ansatte.

Det er å håpe at de innser dette før det ligger alt for mange utbrente bibliotekarer igjen i svingene!

For et par uker siden hadde jeg en søndagsprat i telefonen med et BF-medlem på Vestlandet, som spurte meg om ikke BF på sikt ville føre til at Norsk bibliotekforening ble unødvendig. Jeg svarte at det trodde jeg ikke, men før vi rakk å komme nærmere inn på det, ble samtalen overdøvet av hylene til hennes yngste sønn. Som avslutning sa hun da: "Kan du ikke skrive noe om det i den spalten din?" Og siden det faktisk er det første *leserønsket* jeg har fått, vil jeg ihvertfall komme med noen betraktninger med dette som utgangspunkt.

Saken ble, ihvertfall indirekte, berørt på BF's første landsmøte. Det ble der sagt at BF er et forbund som skal slåss for *bibliotekarene*, ikke (bare) for biblioteksaken og bibliotekvesenet, eller hva man nå kaller det. Som fagforening er det først og fremst medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår BF skal jobbe med. Det ble også påpekt at vår nytilsatte forbundssekretær Sølvi såvidt man visste er den første personen i Norge som er ansatt på heltid for å jobbe for vår yrkesgruppe.

Heia Norge!

Amerikabrev

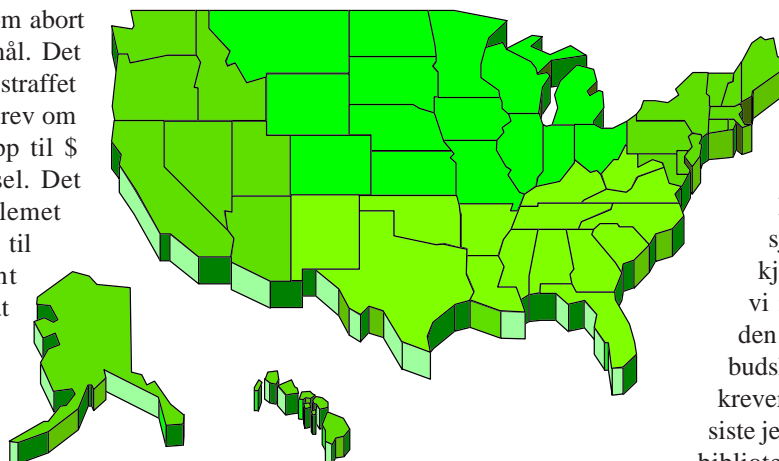
fra Thomas Brevik

Den store saken innen biblioteks- og informasjonsfeltet her i USA er vedtaket i den amerikanske kongressen om sensur av Internett. Lovteksten som har fått bibliotekarer og Internett-entusiaster til å rive seg i håret forbyr å tilby «obscønt» materiale enten i bilde, lyd eller tekstform på nettet. Loven forbyr dessuten alt Internett-materiale som informerer om abort eller abort-relaterte spørsmål. Det betyr faktisk at man kan bli straffet for å skrive et elektronisk brev om abort. Straffen er bøter opp til \$ 5000, eller fem år i fengsel. Det mest grunnleggende problemet med denne loven, i tillegg til det rent ytringsfrihetsmessige, er at man ikke har noen klar definisjon av «obscene, lewd or lavisious» som det står i lovteksten. Denne saken er langt fra ferdigdebattert selv om den har gått igjennom kongressen. Nå vil saken bli prøvd for den amerikanske høyesterettsdomstolen, som kan dømme loven konstitusjonsstridig. Dette gjelder spesielt ytringsfrihetsspørsmålet.

Samme dag som denne loven blir vedtatt, leser jeg i Dagbladets Internettutgave at den norske statsministeren har sagt fra Stortingets talerstol at det ikke er ønskelig med sensur på Internett. Hun sier også at det er teknisk umulig. Med unntak av KrF får hun støtte fra alle partier i dette spørsmålet. HURRA for en regjering og et Storting som faktisk er så godt orientert at de forstår et av kjernepunktene ved Internett og menneskelig kommunikasjon. I motsetning til den amerikanske kongressens frykt for ytringsfrihet i et forum de ikke har oversikt over eller kan kontrollere, og manglende teknisk forståelse av det umulige i den loven de nettopp har vedtatt, så har de

norske politikerene faktisk satt seg inn i sakens kjerne og kommet fram til et fornuftig standpunkt.

Den norske statsministeren går ut og sier at det er ønskelig med ytringsfrihet på Internett. Det kan være med på å fremme viktige saker som menneskerettigheter, og hjelpe utviklingsland til å komme et steg videre på veien mot et mer rettferdig verdenssamfunn. Den siste uttalelsen får hun stå for selv. Den typen uttalelser har

kommet opp hver gang vi har fått en banebrytende ny kommunikasjonsteknologi, trykkpressen, telegrafi, radio og fjernsyn. Alle har blitt hilst som menneskehetens redder og skapere av varig fred. Dessverre tror jeg at bare mennesker kan skape fred. Teknologi er bare redskaper som kan brukes til både godt og vondt. Radioen har, som informasjonskanal, samlet land og bygget sterkere kulturelle bånd mellom folk, men samtidig har radio muliggjort nye typer krigføring og utbytting. Det samme kan sies om Internett. Opprørere i Mexico bruker Internett til å spre informasjon om sin sak når myndighetene har stengt alle tradisjonelle kommunikasjonsveier. Dette kan bidra til økt internasjonal forståelse for opprørernes sak, og bedre kår for menneskerettighetene når regjeringen forstår at de ikke kan kontrollere informasjon som tidligere. Kampen for bedre sosiale kår i Mexico kan bli vunnet delvis på Internett.

Samtidig gir Internett oss muligheten til å få tilgang på materiale som tidligere har vært forbudt eller sosialt uakseptabelt. Nazistisk propaganda og pornografiske bilder har vært brukt som skrekkeeksempler både i Norge og her i USA. Pornografiproblemet er grunnlaget for den amerikanske sensurlovgivningen. Problemstillingen blir den samme som i et bibliotek. Skal vi sensurere, og hvorfor. Amerikanske kongressmedlemmer vil beskytte mindreårige mot «råtenskapen» i samfunnet, akkurat som bibliotekarer for femti år siden ville beskytte bibliotekets brukere mot «dårlig» litteratur. Idag er vel bibliotekene litt mer åpne for «vanskelige» politiske og sosiale budskap, enten i skjønn-, eller faglitterær form. Likevel dekker vi oss ofte bak budsjett-unnskyldningen når vi ikke kjøper inn det folk vil ha. I Norge er vi i den heldige situasjon at vi sjelden blir presentert for kontroversielle budskap som en minoritet i samfunnet krever fjernet. Rushdie saken er vel den siste jeg kan huske. Her i USA blir folkebibliotek stadig utsatt for sensurforsøk, spesielt fra den konservative kristne politiske fløy. Når bibliotek nå så smått begynner å tilby Internett som en informasjonskanal så må vi ta stilling til disse spørsmålene. Føringen er lagt av vår egen statsminister. Hun har sagt at vi hverken kan eller vil sensurere Internett. Står vi bibliotekarer samlet om den tanken?

Ytringsfri hilsen fra

Thomas

P.S. Om det ikke skulle komme flere amerikabrev fra meg, så skyldes det at jeg tilbringer de neste fem årene i et amerikansk fengsel for å ha brukt ordet abort i dette brevet, som sendes over Internett til Bibliotekarens redaktør.

En uke i Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Vi har bedt en rekke bibliotekarer skrive dagbok fra en uke på sin arbeidsplass. Først ute er Pia Solheim.

Dagbok

Pia Solheim

Bibliotekar på Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Mandag

Mandag morgen starter forsiktig med kaffe og sladder fra helga. Utover dagen er det utlånsarbeid med mange brukere innom. Noen av brukerne er innom mest for å snakke med noen, mens andre skal bytte helgens lesestoff i noe nytt. De fleste brukerne ringer imidlertid. Vi sitter med hodetelefoner og snakker med brukerne, noen i opptil en time. Der kommer Andersen

innom. Han pleier alltid å synge for oss. Det er alltid den samme sangen.

Alle går hjem, klokka er 16.00. For meg er det imidlertid to timer til med arbeid. Det er 2. januar med backup og shutdown på programmet. Jeg er systemansvarlig og må passe på at datasystemet fungerer som det skal. Da sitter jeg på et lite kott med servere, patchepanel og andre skumle ting.

Tirsdag

I dag er det tirsdag. Jeg starter med lese-sirkelen «min». Den består av ni synshemmede personer som skal ha tilsendt «Hen-

delser ved vann» av Kerstin Ekman. Uff, alle eksemplarene er utlånt... Jeg får gå opp i fjerde etasje, til teknisk avdeling. Der kopierer de noen ekstrakopier for meg, men det kommer til å ta litt tid. Bøker til studiebiblioteket står først i køen. Jeg har heldigvis god tid på meg. Medlemmene i lese-sirkelen skal ikke ha bøkene for om en uke.

Så var det å sette seg foran PC'n. Det er skjedd noe galt med søkingen. Vi kan ikke søke på klassifikasjonsnummer. Jeg undersøker om det er noe jeg kan gjøre, men jeg finner ikke ut av feilen... Jeg sender en mail til problempostkassen hvor programmerne sitter.

Onsdag

Onsdag er plutselig her. Det skal være bokvalgsmøte. Vi sitter på det store møterommet i fjerde etasje og diskuterer alle bøkene vi har lest til bokmøte. Hver person leser 4-5 bøker hver måned. Disse vurderer vi til bokmøte hvor vi velger hvilke som skal leses inn på lydbok. Jeg har bl.a. lest «En vampyrs bekjennelser» av Ann Rice. Noe for enhver... Jeg anbefaler den som lydbok. Vibeke har lest en bok av Tolkien og er helt himmelfallen... Den må vi bare lese inn på lyd. Tilslutt behandles lånerønsker. En låner ønsker at vi skal lese inn «Amatøren» av Lars Saabye Christensen. Vi bestemmer oss for at den skal produseres. Møtet er hevet. Vi går ned til biblioteket i første etasje igjen. Det er noen bøker som må sjekkes. Pettersen sa at han hadde levert noen bøker som vi hadde registrert som utlånt til han. Vi klatrer i hyllene våre og finner boka. Da er det bare å avregistrere de bøkene.

- Hver av oss leser 4-5 bøker hver måned. Disse vurderer vi til bokmøte hvor vi velger hvilke som skal leses inn på lydbok, skriver Pia Solheim i sin dagbok fra Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek. (foto: Vibeke Stockinger Lie)

Torsdag

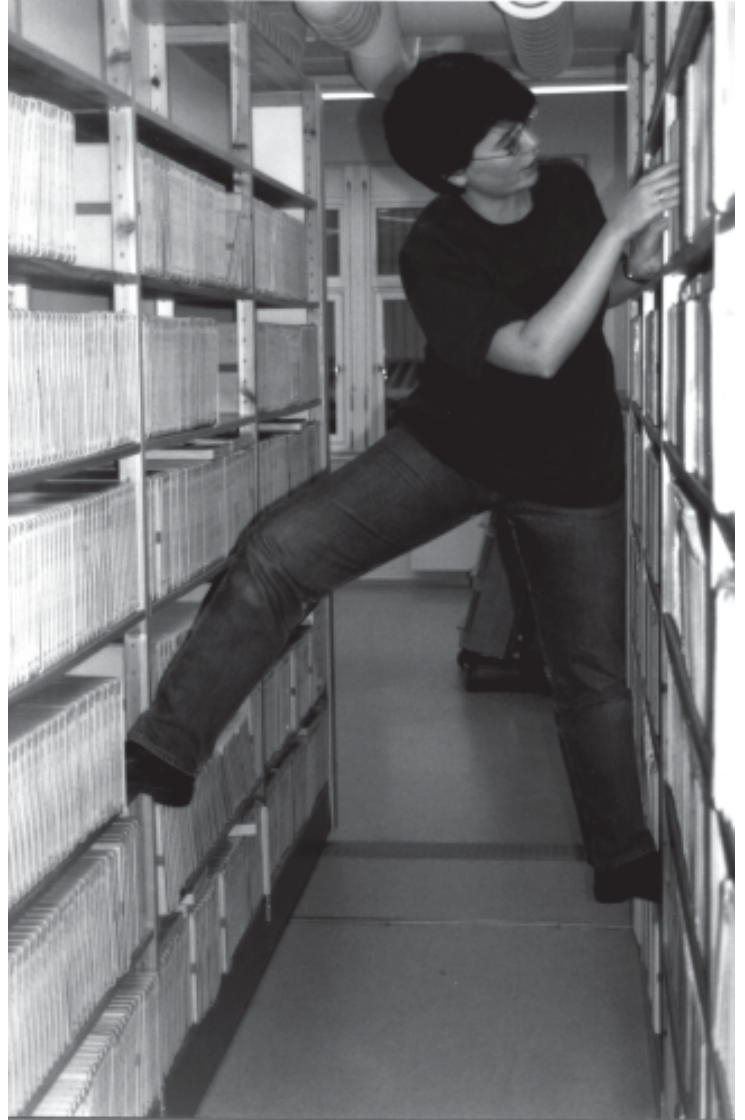
I dag er det torsdag og budsjettmøte står på planen. Som tillitsvalgt møter jeg også på dette møtet. 27 millioner skal det søkes om, det er ikke lite, det er 4 millioner mer enn tildelt budsjett for 1996. Det skal søkes om penger til en ny stilling og noen nye prosjekter. Tror du vi får det? Vi får vente og se!

Møtet varer lenge og på slutten av møtet kjenner jeg sulten komme krypende. Det er lunsj og jeg løper inn i kantina. Sluker min Godmorgen yoghourt og mine aldeles nydelige brødsriver med mitt standard pålegg: Brunost på den øverste skiva og leverpostei på den nederste. Resten av dagen går til brukeropplæring av vår nye sivilarbeider og vår nye vikar. Det er jo litt å sette seg inn i både når det gjelder utlån og søking.

Fredag

Vips, der var det fredag. Dagen som alt skal gjøres før helga. Dagene flyr og jeg føler at jeg får gjort mindre enn jeg burde. I dag skal jeg lage statusrapport. Jeg skal teste

ut et nytt program på PC'n, jeg skal opp til Tom, en av våre teknikere, for å få sett hvordan det går med produksjonen av «Himmelblomstretts muligheter» og jeg skal sitte i utlånet etter lunsj. Jeg rekker alt før lunsj. Fredag er vaffeldag i lunsjen. Alle samles i kantina for å spise vaffer. Det er en kjempefin avslutning på uka. I utlånet er det ganske stille. Vi kan jobbe med andre ting mens vi sitter der. Jeg leser bok til neste bokvalgsmøte og koser meg på jobb!! Nok en gøy uke på jobb!!

"Pettersen sa at han hadde levert noen bøker som vi hadde registrert som utlånt til han. Vi klatrer i hyllene våre og finner boka." Bibliotekar Vibeke Stockinger Lie i aksjon. (Foto: Pia Solheim)

Vi besøker folkebiblioteket i Nablus

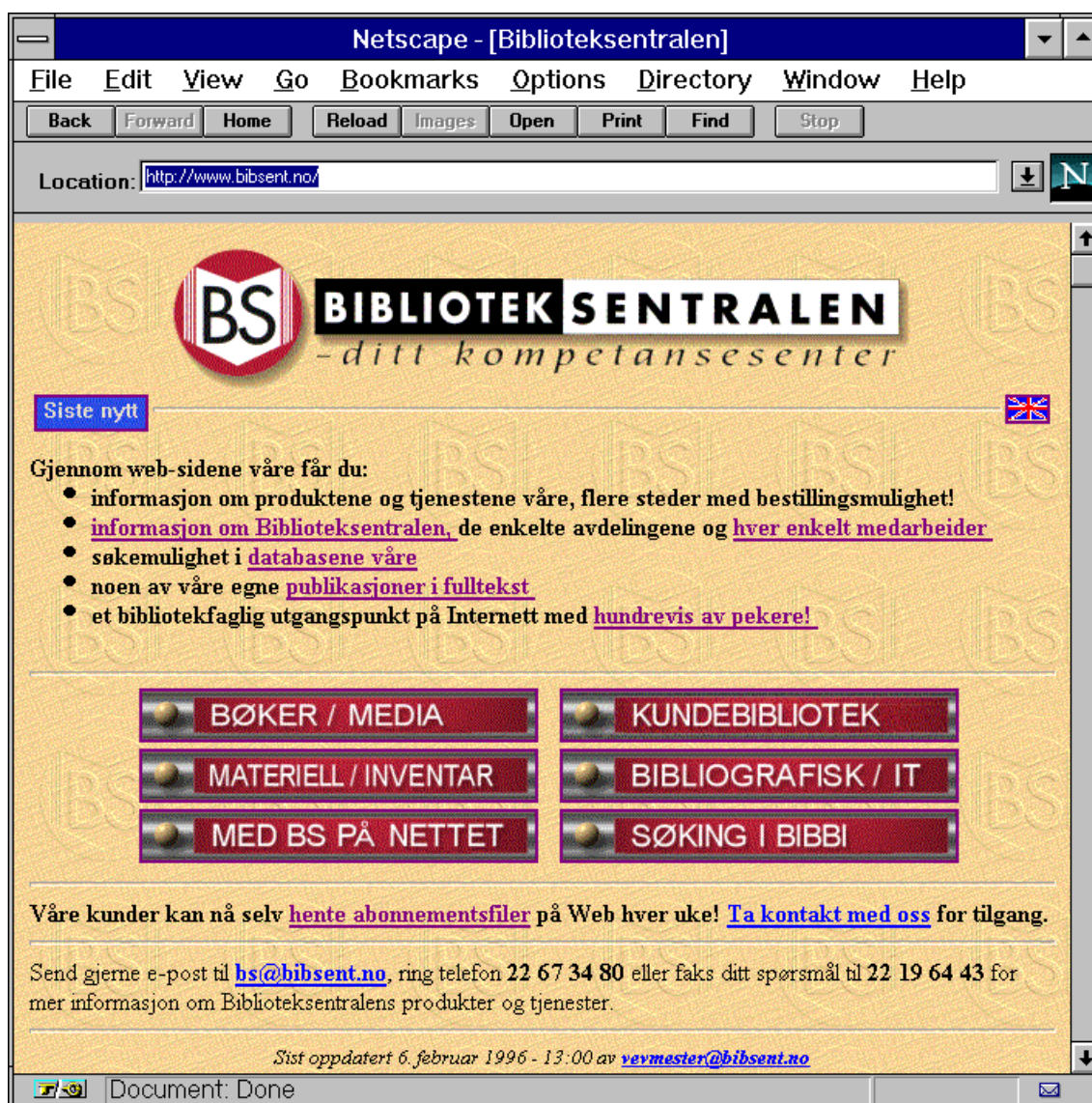
Folkebiblioteket i Nablus ble etablert i 1960. I dag arbeider det 27 ansatte der, hvorav bare 4 er utdannede bibliotekarer. Biblioteket har en ypperlig plassering, i et parkområde sentralt i byen. Men bokbudsjettet er beskjedent og et av hovedproblemene biblioteksjefen har å stri med. Opplæring av personalet er naturlig nok en annen stor utfordring.

Nablus er med sine 120.000 innbyggere Vestbreddens største by, sett bort fra Jerusalem. Fire flyktningeleire ligger rundt byen. Balata Camp er vel kjent for noen. Det samme er kanskje også Al-Fara'a fengsel, der brutaliteten mot palestinske fanger ble drevet så langt at noen av torturistene faktisk ble dømt.

Vi fortsetter vår serie med inntrykk fra palestinske bibliotek på Vestbredden og i Gaza. Anja Angelskår Mjelde og Erling Bergan har samlet inntrykkene etter en studietur i desember i fjor, i en artikkelserie som begynte i forrige nummer.

Men biblioteket har vært et fredelig tilfluktssted under de vanskelige forholdene. Når skolene måtte stenge under intifadaen, holdt biblioteket oppe. Folkebiblioteket fungerte faktisk som en kompensasjon, både for skole og universitet. Bok- og tidsskriftkjøp ble

Forts. s. 18 ...

Vi er ditt faglige utgangspunkt på nettet. Bli med oss til:

- ◆ Bibliotek
- ◆ Sentrale bibliotekorganer
- ◆ Bibliografier og samkataloger
- ◆ Bibliotekfaglige dokumenter
- ◆ Bibliotekfaglige stillinger
- ◆ Forlag og bokhandlere
- ◆ Antikvariat
- ◆ Offentlig informasjon
- ◆ Oppslagsverk
- ◆ Søkerverktøy

Vi satser på Internett. 1996 blir et begivenhetsrikt år på <http://www.bibsent.no/>!

Alta kommune

Biblioteksjef

Ved Alta folkebibliotek er det ledig stilling som biblioteksjef med tiltredelse snarest.

Hovedbiblioteket er lokalisert i nybygde, tidsmessige lokaler i Alta nye sentrum. EDB er tatt i bruk på alt inn- og utlån. Virksomheten omfatter også to filialer i distrikts-Alta.

Vi ønsker søkere som har:

- eksamen fra Statens bibliotek- og informasjonshøgskole eller tilsvarende godkjent utdanning
- allsidig administrativ praksis og erfaring fra ledelse
- vilje og evne til samarbeid innad og utad i en sektor i utvikling
- stor grad av fleksibilitet og evne til nytenkning

Vi tilbyr:

- en spennende og allsidig arbeidsplass med mange utfordringer
- lønn i st.kode 7439, lønnsramme 26, lønnstrinn 25-33 avhengig av kvalifikasjoner

Vi er behjelpelig med bolig og barnehageplass.

Spørsmål om stillingen kan rettes til kultursjefen på telefon 78 44 00 00, lj. 239.

Søknad sendes: Alta kommune, kulturetaten, 9500 Alta innen 15.03.96.

Sogndal kommune

Sogndal kommune har 6300 innbyggjarar og er regionsenter i Indre Sogn. Det er eit allsidig næringsliv i kommunen. Service- og tenestetilboda er særst gode, m.a. er Høgskulen i Sogn og Fjordane, folkehøgskule, vidaregåande skule og Vestlandsforskning plassert i Sogndal. Det er gode kultur- og fritidstilbod. Folkebiblioteket er plassert i lyse og trivelege lokale i nytt kulturhus. Omlag 4 årsverk er knytta til verksemda. Barneavdelinga har ein framtrekande plass i biblioteket og står for 50% av bokutlånet. I alt låner biblioteka ut 44.000 bøker, plater m.m. Biblioteket har eit nært samarbeid med høgskulen sine to bibliotek. Det gjeld både lokalhistorie og eit felles datasystem som gjer tilgangen til kvarandres samlingar enkel. Drifta av det kommunale lokalhistoriske arkivet er lagt til biblioteket, og biblioteket driv for tida utviklingsprosjekt innan lokalhistorie.

Bibliotekar ved Sogndal bibliotek

Frå 12.4.96 er det ledig 50% stilling som bibliotekar ved Sogndal bibliotek.

Arbeidsområde vil vere:

Barne- og ungdomsbibliotekararbeid og elles vanleg utlånsarbeid etter oppsett turnus. Det kan vere aktuelt å endre arbeidsoppgåver.

Søkjarar må ha godkjend bibliotekarutdanning. Det vert lagt vekt på kunnskap om barne- og ungdomslitteratur og edb. Stillinga er plassert i st.kode 7026, lr. 5.1, og i samsvar med gjeldande kommunalt avtaleverk.

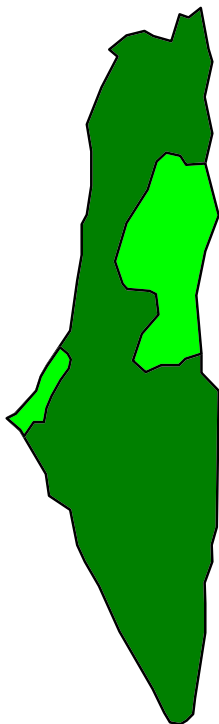
Nærare opplysningar om stillinga hjå biblioteksjef Gerd Vik, tlf. 57 67 14 15.

Søknad vert å sende: Sogndal kommune, sektor for kultur og næring, Pb. 153, 5801 Sogndal, innan 18. mars 1996.

... forts. fra s. 15

vanskeliggjort av den israelske okkupasjonen, her som ellers. Men samlingen består nå av 12.000 bind på engelsk og 50.000 på arabisk. I tillegg kommer 50 tidsskrift-abonnement.

Biblioteket rommer også et eget dokumentasjonssenter. Her er palestinske avisårganger, noen helt tilbake fra 1920-årene. Og offentlige dokumenter fra de nordre deler av Palestina, fra begynnelsen av 1800-tallet.

Av stor betydning nå er samlingen av islamske rettsdokumenter, den såkalte sharia. Dokumentene dekker nordre Palestina i perioden 1917-1949, dvs. den britiske mandatperioden. Dette er en av basisene som det nye rettssystemet i det nye Palestina skal bygge på.

Vi møter assisterende biblioteksjef Ali Touqan, som åpenbart er en engasjert og aktiv bibliotekar. Han viser oss utlånsregistrering på et datasystem som et Nablus-firma har utviklet for biblioteket. Helt automatisk er ikke dette, men de er stolte over at de var tidlig ute da de tok dette i bruk i 1993.

Ali Touqan er dessuten valgt til formann for den nystartede Palestinian Library and Information Association. Dette er alle på Nablus Public Library naturlig nok stolte over.

RED ■

Nordisk boligbytte i sommerferien 1996

Har du lyst til å ha sommerferie i et annet nordisk land? Da kan du som medlem av Bibliotekarforbundet få satt inn en gratis annonse om boligbytte i et eller flere av de nedenstående nordiske bibliotekblad. Det er en forutsetning for å delta i gratisformidlingen at de respektive boligene (hus, leilighet eller hytte) kun skal byttes mot annen bolig. Utleie ligger utenfor denne ordningen. Når annonsen er tatt inn i de bladene man ønsker, er det deretter opp til leseren selv å foreta all videre kontakt.

Annonsens form og innhold

Annonsen skal innledes med lokaliteten hvor den tilbudte boligen befinner seg (eksempelvis Bergen, Norge), og avsluttes med opplysning om navn, kontaktadresse og evt. telefonnummer. Utover dette må annonsen inneholde maksimalt 25 ord til beskrivelse av boligen som blir tilbudt, ønskene til bytteboligen, den foretrukne bytteperiode osv. Annonsen, som skal være maskinskrevet, sendes til de bladene som dekker det området man er interessert i. Annonsen gjengis på det språk den er skrevet på.

Følgende blad deltar i ordningen:

Bibliotekspressen
Lindvangs Allé 2
2000 Frederiksberg
Danmark

Kirjastolehti
Kansakoulukatu 10 A 19
00 100 Helsinki
Finland

Bibliotekaren
Lakkegt. 21
0187 Oslo
Norge

DIK-forum
Box 760
131 24 Nacka
Sverige

BIBLIOTEKARFORBUNDET INNMELDINGS-SKJEMA

Navn	Født
_____	_____
Adresse	Tlf.
_____	_____

Postnr.	Poststed
_____	_____
Yrkesaktiv ☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)
Student ☐	_____
Ikke yrkesaktiv ☐	
Arb. giver	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)
_____	_____
Adresse	Tlf.
_____	_____

Postnr.	Poststed
_____	_____
Stilling	Ansiennitet fra
_____	_____
Forsikringer	
Innbo Ja / Nei	Grunnfors. Ja / Nei
Virkning fra (måned:)	Virkning fra (måned):
_____	_____
Dato	Signatur
_____	_____
Skjemaet sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo	

B - BLAD

Returadresse:

**Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo**

Bibliotekarforbundet

